

KFAR KAMA -AA- İsrail'in kuzeyinde, Aşağı Celile bölgesindeki köylerden biri olan Kfar Kama'da (Kama Köyü) 3 bin Çerkes yaşıyor.

Çerkes adetlerinin geçerli olduğu ve Çerkescenin konuşulduğu köyde, Türkiye'den 9 Türk vatandaşı bulunuyor. 8'i Çerkes kökenli olan Türkler, köyden kızlarla evlenerek buraya yerleşmiş.

Kfar Kamalılar, önceki gün başlayan 4. Çerkes Festivalinde Rusya'dan gelen Çerkes halk oyunları ekipleriyle birlikte Çerkes adetlerini bir kez daha yaşıyor. Bir hafta sürecek festival boyunca sunulan halk oyunları ve yöresel yemekler, katılımcıların büyük ilgisini çekiyor.

Köydeki yerleşiklerden Hayrettin Uyanık (50), "Doğma büyüme Düzceliyim" diyor ve tesadüflerin kendisini İsrail'e getirdiğini ve 1991'den bu yana Kfar Kama'da yaşadığını söylüyor.

Uyanık, Kfar Kama'nın 3 bin kişilik nüfusuyla tamamen Çerkeslerden oluştuğunu, İsrail'deki diğer Çerkes köyü olan, 1500 nüfuslu Reyhaniye'nin ise yüzde 15 oranında Arap nüfusa sahip olduğunu kaydediyor.

Hayrettin Uyanık, İsrail vatandaşı Çerkes eşi Faize ile ilk turistik bir gezi çerçevesinde Bolu'ya geldiğinde tanışmış. Körfez savaşı sırasında bu kez kendisi Kfar Kama'ya davet edilmiş. Kurban Bayramı arifesinde köye geldiğinde uğradığı şaşkınlığı, "İki arkadaş gelmiştik. Köy girişinde birden duraladık. Kur'an sesi yükseliyordu köyden. Şaşırdık. Burası İsrail miydi, yanlış mı geldik diye düşündük" diye anlatıyor.

Hayrettin Uyanık, Düzceli Çerkesler olarak köyde "krallar gibi" karşılandıklarını, kendi memleketinde karşılaştığı Kfar Kamalı Faize'yi burada yeniden gördüğünü, onu ailesinden istediğini ve bir ay sonra evlendiklerini ifade ediyor.

Hayrettin Uyanık, eşini Türkiye'ye götürüp ailesiyle tanıştırmış, ama ikili Kfar Kama'ya dönüp burada yerleşme kararı almış.

Kfar Kama'da uzun süre bir kaset fabrikasında çalıştığını anlatan Uyanık, "2000 yılında kalp krizi geçirdikten sonra doktorlar çalışmamı yasakladı, emekli oldum. Burada kalma kararında

etken hayat şartlarının iyi olmasıydı. Her türlü sigortam var. Emekli olduktan sonra da kendi işimi kurdum. Karımla birlikte bir tekstil atölyesi açtık" diye devam ediyor.

Kfar Kama'da Hayrettin Uyanık'la birlikte 8 Türk vatandaşı daha yaşıyor. Bu 9 Türk'ten 8'i Çerkes kökenli, diğeri bir Çerkes kızıyla internette tanıştıktan sonra evlenip henüz köye yerleşmiş bir öğretmen...

Temizliğiyle dikkati çeken Kfar Kama'da herkes Çerkesce konuşuyor, birbirini tanıyor ve selamlaşıp hal hatır soruyor.

Köyün aynı adı taşıyan camisi de birçok yerde rastlanmayacak ölçüde temiz. Caminin girişinde yaptırılan sebillerden, yazın yakıcı güneşi altında soğuk sular içmek mümkün.

Köyün belediye başkanı, belediye meclisi üyeleri de Çerkes... Okullarda Çerkesce, İbranice, Arapça ve İngilizce eğitim veriliyor.

Herkesin Müslüman olduğu Kfar Kama için köyün yerlileri, "Dü nyada Çerkeslerin en rahat yaşadığı yer burası" diyor ve "Dinimize kimse karışmaz. Örf ve adetlerimize de öyle. Dini bayramlarımız, ramazanımız çok keyifli geçer. İsrail'le hiçbir sıkıntımız yok" diye de ekliyor. Köyün ileri gelenlerinden, köy dışından gelenlere Çerkes halkı ve tarihiyle ilgili bilgiler veren Abrag Ferid (65), 130 seneyi aşkın mazisi bulunan Kfar Kama'nın adının Musa Peygamber öncesine dayandığını, Aramice olduğunu ve "birinci" anlamına geldiğini anlatıyor. Kfar Kama, 1920'li yılların başında Çerkeslerin bilinen isimlerinden Çerkes Ethem'e kısa bir süre ev sahipliği yapmış.

Türkiye'den kaçtıktan sonra kardeşi Reşit Bey'le birlikte önce Almanya'ya giden Çerkes Ethem,

daha sonra İsrail'e, Hayfa'ya gelerek burada bir süre kalmış, daha sonra "Buralarda bir Çerkes köyü var" denilince Kfar Kama'ya gelip köyün en zenginlerinden Şhaloh sülalesinden Said Bey'in evine misafir olmuş.

Daha sonra Ürdün'e geçip 1948'de orada ölen Çerkes Ethem, köyle bağıını pek koparmamış; arada köye gelip gitmiş. Çerkes Ethem'in mezarı Amman'da bulunuyor.

Çerkes Ethem'in Kfar Kama'da 6 ay yaşadığı ev ise şimdi müze ve kültür merkezi haline getirilmiş bulunuyor. Evde o dönemden kalan eşyalar, kullanılan malzemeler ve giysiler sergilenirken, köy sakinleri, köy dışından gelen yabancılara, İsraililere Çerkeslerin adetleri ve kültürüyle ilgili bilgiler aktarıyor.

Kfar Kama ve Reyhaniye'de, her yıl 21 Mayıs'ta Çerkeslerin Rusya'dan büyük göçleriyle ilgili anma etkinlikleri düzenleniyor.

